

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med Kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 7. Den 15 Februar 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

Justitsag.

Ved Høiesterets Dom, af 9 Nov. f. A., der stadfæster den forhen assagte Bordingborg Distrikts Virketings Dom, er Delinquenten Niels Christensen, for begaaet Drab, tilfunden at bøde Liv for Liv, samt at have sin Hovedlod og Jord, om han nogen er eiende, til Kongen forbrudt m. v. De med denne Sag forbundne Omstændigheder have, efter Høiesterets Indberetning, været følgende: Saaledes som Delinquenten selv har gjort Forklaring derom, gik han, ved at lede efter nogle Plagge, den 15 April f. A. om Morgenens, ind paa Erik Nielsens Lod, hvor Gaardmand Peter Hansen, hvis Jord saavelsom Delinquentens Husbondes grændser til Erik Nielsens, kom ridende ham imøde. Da Delin-

quent

qventen krævede P. Hansen 2 Rdlr., som denne formeent-
 ligen skyldte ham som Løn fra den Tid, han havde tjent
 hos ham, sprang denne af sin Hest og slog Delinqven-
 ten med et Hille-Reeb over Hovedet, hvorpaa han igjen
 slog P. Hansen med sit Svøbekaft, saa han saldt til
 Jorden. Da P. Hansen reiste sig og greb sat paa Til-
 talte, gav denne ham atter et Slag over Armen og et
 over Haandlebet og endnu eet, som han ei veed, hvor
 rammede. Delinqventen, som saae, at P. Hansen
 blødte, løb strax bort, og denne satte sig paa sin Hest og
 reed hjem i en Hast. Delinqventen har ellers forsikket,
 at han ei havde til Hensigt at slaae P. Hansen, før den-
 ne slog ham, mindre at slaae ham ihjel, samt at han
 ei erindrer at have slaaet Noget før. I Henseende til
 en Gjerdestav, som P. Hansen havde sagt, at Tiltalte
 skulde have brugt, anmærker han, at der intet Gjerde
 var i Nærheden, hvorfra han kunde faae samme, men
 at alle Slagene bleve tilføiede med hans Svøbekaft.

Den afdøde P. Hansen har derimod for adskillige
 Vidner forklaret, at Tiltalte, da P. Hansen nægtede at
 skyldte ham noget, slog ham med en Prygl eller Gjerde-
 stav i Hovedet, saa at han saldt af Hesten, og derefter
 overalt, hvor han kunde ramme, uagtet P. Hansen bad
 for sig. Et Vidne har forklaret, at, da Tiltalte den
 10 April s. A. krævede P. Hansen de 2 Rdlr., og denne
 nægtede at være ham noget skyldig, truede Tiltalte ham
 med Pidsken, sigende, at han nok skulde ramme ham;
 og,

og, da et af de tilstædeværende Vidner sagde, at han, istedetfor at true, skulde søge P. Hansen lovligen ved Retten, svarede han: at han ingen Penge havde at sætte paa Proces, men nok nærmere skulde komme efter det, skjældende P. Hansen for en Bedrager.

Delinquentens Broder forklarer, at Tilstalte, Dagen efter Gjerningen, beklagede sig vemodigen for ham, over at han var kommen til den Ulykke, uden at det havde været hans Hensigt at slaae P. Hansen ihjel. Fremdeles er det oplyst, at Tilstalte, som kun er 22 Aar gammel, af ingen vides at have været hengiven til Slagsmaal, men tvertimod i Almindelighed har et godt Vidnesbyrd. Afspillige Vidner have og forklaret, at den Afdøde var hidsig, gabmundet og en stærk Mand, som ei lod til at være bange for Noget, hvilket han og jevnlig lod sig forstaae med; at han for endeel Aar siden var nedfalden af et Tra og havde forslaaet Hovedet, efter hvilket Fald han ofte havde klaget at være sm i Hovedet, naar han redede sit Haar; samt, at han, efter at Gjerningen var udøvet, reed i ondt, stormende og koldt Veir, deels til Rosensfeldt, for at klage for Inspektøren sammesteds, hvem han opsogte ude i Marken, deels til Bordingborg, $\frac{1}{2}$ Mill fra hans Hjem, hvor han gik om paa Gaden uden at støtte sig til Noget. Han døde sammesteds hos sin Stisbatter, som boede der i Byen.

Den af Delinquenten til Gjerningen brugte Svæbe er i Retten synet og befunden at være en Egespire, $\frac{3}{4}$ Tomme tyk paa det tykkeste Sted.

Den afholdne Obduktions-Forretning oplyser: at P. Hansen, som døde Natten efter at være bleven slaaen, havde paa Hovedet, over det høire Øre, paa Midten af Sidebenet, et frist hemicirkulært Saar, omtrent $1\frac{1}{2}$ Tomme langt, som syntes tilveiebragt med Kanten af et stumpt Instrument, og var gaaet igjennem Integumenterne lige til Kranium. Flere Saar fandtes ei. Fra høire Tinding, skraas over hele Ansigtet, var Sugillation, og af Ørene var flydet Blod. Paa venstre Overarm fandtes en bred, blaa Streg, og den venstre Side af Brystet og Underlivet var meget forslaaen. Deraf, og efter at have undersøgt de indre Deles Beskaffenhed, sluttede Obducenten, at P. Hansen var død af en Bevægelse eller Rystelse i Hjernen, som var forarsaget ved de voldsomme Slag paa Hovedet, hvoraf ogsaa ruptura vasorum causa extravasati; samt, at Blødet af Ørene, og Brækningen, som han skal have haft, før end han døde, beviste, at det havde været commotio cerebri, der i saa høi Grad, som her, drager Døden efter sig.

Efter at denne Sag af det danske Cancellie har været Hs. Majestæt foredraget med alle Omstændigheder, har det behaget Høiſtsamme at benaade Delinquenten

paa

paa Livet, imod at han hensættes til Arbeid i Kjøbenhavns Tugthuus paa Kongens Naade:

De Grunde, som have talet for Dommens For-
mildelse, ere følgende:

- 1) at der ingen Bidner have om Faktum; at det derfor ei er vist, hvo der slog først, skjendt saadant juridice maae tillægges Tiltalte;
- 2) at denne ei har haft til Hensigt at dræbe, og Skaden i W. Hansens Hoved fra hans Fald, saavelsom hans Omriden m. v. i det onde Veir, muligen dertil kan have bidraget, og
- 3) at Forholdet mellem Tiltalte, som et ungt Menneske, der ei var vant til Slagsmaal, og den stærkere W. Hansen, taler til Fordeel for ham.

F u n d a t i o n.

Bed de af Generalfeldtmarschal-Lieutenant og Over-
kammerherre Christian Gøldenløve, til Grevskabet Sam-
søe, under 19 Septbr. 1701 og 18 Septbr. 1702,
oprettede Testamenter, bleve de af ham eiede Gissensfeldt
og Assendrup Gaarde og Godser i Sjælland oprettede
til et Kloster for 16 adelige Jomfruer, hvis Statuter
eller Foundation i sin Tid skulde, i Følge en mellem Stift-
terens Børn, Kammerherrerne Christian og Friderich,
Grever af Danneberg, og Fridericha Lovisa, Hertuginde af
Schlesvig-Holsteen-Sønderborg, den 26 Juni
og 16 Juli 1725, oprettet Konvention, forfattedes af
Stift

Stifterens ældste Søn, Christian Greve af Danneffjold-Samsøe eller hans Arvinger i Direktionen over Bissenfeldt-Kloster. Men, da hverken han eller nogen af de forhenværende Overdirektører for denne Stiftelse har gjort dette, saa har nuværende Overdirektor, Kammerherre Christian Conrad Sophus, Greve af Danneffjold-Samsøe, i Henshold til foransførte Testamenter og senere Konvention, forfattet og, under 14 Febr. f. A., indsendt til Hs. Majestæts Konfirmation en Foundation, for bemældte Kloster, af følgende Indhold.

I Post. Fra 11 Juni 1800 indskrives i Klosteret de endnu manglende Konventualinder, uden Hensyn til deres Alder, saa at Antallet, i Følge Stifterens Testamente og hans Værns Konvention, bliver 16 Frøkener og een Abedisse. De endnu levende Konventualinder, som af den afdøde Hertug til Augustenborg og nu værende Overdirektørs afdøde Fader ere i Klosteret indskrevne, og hidtil have erholdt 200 Rdlr. aarligen, skulde herester nyde hver 300 Rdlr. fra 11 Juni d. A. at regne; derimod skulde de yngre Konventualinder, og de, som herester indskrives, ikkun nyde 200 Rdlr., dog med den Betingelse, at deres Hebung, naar Klosterets Indkomster forøges, stiger forholdsviis hertil indtil 300 Rdlr. aarligen, og skal Abedissens Hebung, som for det første skal være 400 Rdlr., ogsaa i Tiden forøges saaledes, at, naar Konventualinderne er 300 Rdlr. aarligen, skal hendes være 500 Rdlr. aarligen. Saavel Abedissens

som

som Konventualindernes Hebung ophører strax, saasnart de blive gifte. Bopæl eller nogen anden Agreement fra Klosteret maa hverken Abedissen eller Konventualinderne fordre, eller saadant dem tilstaaes.

2 Post. Enhver, der indskrives som Konventualinde i Klosteret, giver, naar den hende bestemte Plads bliver ledig og hun kommer til Hebung, 1000 Rdlr., hvilke i alle Tilfælde forblive Klosterets Eiendom. Skulde nogen Konventualinde ei strax ved Indtrædelsen betale dette Indskud, tilbageholdes hendes Hebung saalænge, indtil det, med dets forfaldne Renter fra den Tid, da det skulde have været erlagt, er blevet betalt, og maa enhver Konventualinde, som ei strax ved Indtrædelsen erlægger dette Indskud til Klosterets Overdirektør, stille ham fuldkommen og vedbørlig Kaution for Indskuddets og dets forfaldne Renters rigtige Erlæggelse til Sikkerhed for Stiftelsen, inden hun kan ansees som virkelig Konventualinde. Hvis dette ei opfyldes, bortfalder hendes Ret, og en anden indsættes i den ledige Plads. Dersom Overdirektøren skulde i Tiden finde det passende, at nedsætte dette Indskud under foransorte 1000 Rdlr., da tillades saadant, dog ei førend den paa Klosteret høstende Gjæld ganske er afbetalt, eller ogsaa Klosterets udestaaende Kapitaler overstige dets nuværende virkelige og lovlige Gjæld.

3 Post. Endeel af Gissensfeldts Klosters aarlige Indkomster skulle anvendes til Fattiges Underholdning,
en.

enten ved Arbeidsanstalter eller paa anden hensigtsmæssig Maade, og skal disse Fattiges Antal efterhånden forøges til 50 Personer, som det Antal Fattige, Guldensløve i sit Testamente bestemmer at underholdes af Klosteret. Naar Klosterets Formue tillader det, og dets Direktør finder det passende, skal dette Antal end videre forøges.

4 Post. Skulde Klosterets Indkomster i Tiden tillade det, da anvendes en vis Sum til Udstyr for uformuende Piger af alle Stænder; dog maa af Klosterets aarlige Revenuer hertil aldrig tages over 800 Rdlr. aarligen, og intet Udstyr være over 200 Rdlr.

5 Post. Det bliver endvidere Pligt for Overdirektøren, ved en fornuftig Oekonomi og Besparelse, om mueligt, at bringe det derhen, at Skoleholdernes Løn paa Gissensfeldt og Assendrup Gøder kunde forøges, enten ved et vist Tillæg eller ved Præmier for dem, som vise udmærket Klid i at undervise Børnene.

6 Post. Det skal være Overdirektøren aldeles formeent at tillægge sig selv andet af Stiftelsen, end de Agrementer, som hidtil have fulgt denne Post, nemlig: fri Bopæl med Have paa Gissensfeldt, frit Bilde til egen Brug, samt aarligen 72 Rd. Havre, 22 Høveders Græsning, 36 Læs Hø a 40 Lpds Bægt, 40 Læs Halm a 40 Lpd. Bægt, 50 Favne Brænde og 50 Skovlæs Tørv. Brændet og Tørven skoves og tilføres Overdirektøren frit. Naar Hovedgaardens Marker vor-

de

de udparcellerede, udlægges Overdirektøren et passende Stykke Jord, som, efter lovlig Maal og Taxation, kan være Bederlag for Havren, Græsningen, Høet og Halmen; hvilken Jord han derefter selv besørger dreven og dyrket, uden Hjælp eller Byrde fra Stiftelsens Side.

7 Post. I øvrigt forblive de, i fornævnte Guldensløves Testamenter og hans Børns Konvention, gjorte Bestemmelser, angaaende Stiftelsens Overdirektion, den Rettighed at indskrive Konventualinder m. v., i alle Henseender usorandrede. Til hvilken Ende det, i Overeensstemmelse med Konventionens 3 Post fastsættes: at Descendenterne af Friderich Greve af Danneskjold Samsoe tage Pladserne No. 1 — 2 — 3; Descendenterne af Fridericha Lovisa, Hertuginde til Schlesvig-Holsteen-Sonderborg, tage Pladserne 4 — 5 — 6 at besætte med Konventualinder, i Overeensstemmelse med Konventionen og denne Foundation, naar og saa ofte disse Pladser i Stiftelsen vorde ledige; hvormod Abbedissen og de øvrige 10 Konventualinder antages af Stiftelsens Overdirektor.

Denne Foundation har Hs. Majestæt, under 25 Oktober f. A., i alle dens Punkter og Klausuler konfirmeret; dog saaledes, at samme ei skal være de vedkommende Arvinger hinderlig i, ved Domstolene at faae deres jura privata paakjendte; ligesom ogsaa, at den første Dame ved Stiftelsen faaer Navn af Priorinde og ei af Abbedisse.

Med oven anførte Foundation for Gissensfeldt Kloster er tillige indsendt en Beregning over Klosters aarlige Indtægt og Udgift, hvorefter Indtagten i alt udgjør

	11,715 Rdlr.
og Udgiften	8,473 —
altsaa aarligt Overskud	3,242 —

og, naar til dette Overskud lægges de ved Udsiftningens fulde Tilendebringelse besparede

	1,800 —
bliver Overskuddet	5,042 —

hvilket hidtil, efter nuværende Overdirektors Rædende, er anvendt til Forbedringer paa Godset, og til Gjaelds Afbetaling, samt ogsaa er, deels udsat paa Rente, deels brugt til at bøde paa Restancer, naar disse foresalde.

Forgivning.

Fra den holsteenske Regjering i Glückstadt er, under 24 Decbr. f. A., bekjendtgjort et kongeligt Patent, angaaende Ophævelsen af Afgangsretten med de saakaldte adelige Marskgodser. Dens Indhold er: at den Kongen tilkommende Afgangsret i Henseende til de Midler, som gaae fra Amtene, Landskaberne og Distrikterne i begge Hertugdømmer, til de i Hertugdømmet Holsteen liggende saakaldte adelige Marskgodser, skal være ganske ophævet; hvorimod Eierne af fornavnte adelige Godser, saavidt saadant ei allerede af dem er skeet, ligeledes ganske skulle afholde sig fra at fordrø Tiendepenge i Henseende

seende til de Midler, som, saavel ved Giftermaals- og Emigrations-, som og ved Arv- og Dødsfald, gaae fra deres Godser til Amtene, Landskaberne og Distrikterne i begge Hertugdømmene.

Blandede Efterretninger.

I det kongelige Videnskabernes Selskabs Møde, den 7 Februar sidstleden, bleve følgende Lærde valgte til ordentlige Medlemmer:

Efter den fysiske Klasses Forslag:

Hr. Professor G. Wad, og Hr. Oberbergamts-Assessor J. Esmark.

Efter den mathematiske Klasses Forslag:

Hr. Doktor E. F. Degen, Opdrager for Hs. Høihed Prinds Ferdinand.

Efter den historiske Klasses Forslag:

Hr. Professor N. Schow, Opdrager for Hs. Høihed Prinds Christian.

I samme Møde oplæste Hr. Justitsraad Bugge en Afhandling, indeholdende Sammenligning imellem dansk Maal og Vægt, og ny fransk Maal og Vægt, efter de ham fra National-Institutet i Paris sendte Originaler af Længdemaalet eller Meteret, og Tyngdemaalet eller Kilogrammet. Han har fundet, at Meteret udgjør i dansk Fod Decimalmaal 3 Fod, 1 Tomme $8\frac{8}{1000}$ Linier, eller udi Duodecimal- eller Værkmaal 3 Fod, 2 Tommer $3\frac{1}{2}$ Linie. Kilogrammet har han

fun-

fundet, at være i dansk Vægt 2 Pund 22 Es $5\frac{1}{100}$ Gran eller 2 Pund 1 Ort 6 Es $5\frac{51}{100}$ Gran.

Ved kongelig Resolution, af 3de Jan. d. A., er Statsraad og Deputeret i det kongelige Rentekammer, M. Fridsch, forbeholdt Afgang til sin Plads som Assessor i Høiesteret, med Anciennitet i Henseende til Løn og Gage.

Den 5 Februar d. A. har Hs. Majestæt bevilget de vestindiske og amerikanske Sukkere en Kredit paa de dem paabudne Afgifters Erlæggelse indtil Juni Maanedes Udgang indeværende Aar, imod antagelig Kaution, naar saadan af Toldbetjentene forlanges.

Ved November Maanedes Begyndelse i forrige Aar besandtes i Kjøbenhavn Hestenes Antal at beløbe sig til 2,456 og Køernes til 1,795.

Under 12 d. M. har det behaget Hs. Majestæt, paa det kongelige Rentekammers Foresøgning, allernaadigst at resolve saaledes:

”Vi have udførligen ladet Os foredrage alle de af Vort Rentekammer, Vort General-Toldkammer og Vort Finants-Kommission fremsatte Grunde for og imod

et

et Forbud paa visse Kornarters Udsørsel, ligesom ogsaa for en Præmie for Indsørsel af Byg og Havre i Norge søndensjelds, og ville i Betragtning af den Mangel paa Byg og Havre, som kan forudses, i Norge søndensjelds, i Anledning af den uheldige Høst at ville finde Sted, samt med Hensyn til at Høsten af disse Kornarter i Danmark og Hertugdømmene ikke har været heldig, og da i Østersøen Forbud paa Havres og Bygs Udsørsel er almindeligt, at en Forordning angaaende et Forbud fra Danmark og fra Hertugdømmene særvejs at udføre disse Kornarter, saavelsom Malt, indtil Septbr. Maanedes Udgang, igjennem Vort General-Toldkammer skal forelægges Os til Underskrift, dog med den Indskrænkning, at det som heraf findes paa Oplagene, ikke under dette Forbud indbegribes, ligesom ogsaa at det udaf Marsken i Hertugdømmene skal være tilladt at udføre den bevilislig der avlede Havre, i Betragtning af, at samme ansees for at være mindre tjenlig saavel til Sæd som Menneskers Føde i Norge; Og paa det at den betimelige Tilførsel af Byg og Havre til Sæd i Norge søndensjelds saa meget mere maa befordres, ville Vi, at i Forordningen om Forbudet tillige skal bekjendtgjøres en Præmie af 1 Mk. 8 S. for hver Tonde sundt og godt Byg samt god hvid

hvid Havre, som indtil Mai Maanedes Udgang indføres i Norge søndensfjelds.

Ved Skrivelse fra det danske Cancellie til samtlige vedkommende Øvrigheder i Danmark, af Dags Dato, er det bekendtgjort, at den til Storbrittanisk General-Konsul i Danmark udnævnte Anthony Meery, af Hs. Majestæt, i denne Egenkab er erkjendt.

Ved Cancellie-Skrivelse af Dags Dato til Stiftsamtmanden over Sjælands Stift, er det bifaldet, at det i Helsingør udi October Maaned holdende Hestemarked forflyttes til først i Juni Maaned, paa hvilken Tid Markedets Holdelse ansees meest fordeelagtig for Byen.

I Anledning af en Ansøgning fra Oldgesellerne for Overskjærerlauget i Kjøbenhavn, om Tilladelse til selv at bortbære deres Døde, er Kjøbenhavns Magistrat, under 7 Dec. s. A., fra Cancelliet tilskrevet, at der intet haves imod det Ansøgte, naar Supplikanterne, ligesom alle andre Lauge, der have denne Frihed, derfor erlægge en aarlig Gøtgjørelse af 3 til 4 Rdlr., til Regentsen eller dens Liigkasse.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sorenfriver-Embedet udi Josens Fogderi i Trondhjems Stift; Sorenfriver-Embedet i Vestre Naabøydelaugget under Christiansands Stift.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 14 Febr. er Regiments-Quarteermester og Auditor ved det oplandske Dragon-Regiment, M. Bierregaard beskikket til Sorenfriver i nordre Guldbrandsdalen under Aggershuus Stift; Justitsraad H. H. Scheel, efter Ansøgning i Naade, entlediget fra det ham betroede Sorenfriveri i vestre Naabøydelaugget; Lægen ved Sygehuset i Mandal, H. Bonnevie, ligeledes fra det ham betroede Embede med Pension og med Forpligtelse, i Henseende til Radesygens Kuur, at raadsføre og vejlede de ansatte Læger, naar disse desangaaende maatte henvende sig til ham; Personel-Kapellan E. Clausen konfirmeret til Sognepræst for Boer og Estruplund Menigheder i Aarhuus Stift.

Under det tyske Cancellie: Den 7 Februar er Stadssyndikus og Sekretær ved Enke- og Weisenkassen i Kiel, H. Jess, beskikket til Borgemester sammesteds.

Under

Under Rentekammeret: Den 12 Februar er hidtil værende Prem. Lieutenant ved det Schlesvigske Infanteri-Regiment, J. Müller, forundt den ved Kaptein Arnebergs Død ledig blevene Skov-Inspektor Tjeneste i Nøraas Kobberværks nordensjeldske Skovdistrikt.

Under General-Toldkammeret: Den 29 Januar er Kontrollør S. Müller i Stege beskiftet til Told- og Konsumtions-Kasserer sammesteds; Kontrollør J. de Fine Olivarius til Veiermester, Proviant-, Ammunition- og Material-Forvalter i Frederikstæd paa St. Croix, og E. A. Wadsfjær til kongelig Fuldmægtig paa de danske Øer i Vestindien.

Under Oeconomie- og Commerce-Collegium: Den 15 Januari er Cancelli-Sekretær J. Whitte beskiftet til kongelig dansk Konsul paa Kap de bonne Espérance.

Deels til egen Brug, og deels for dermed at kunne tjene dem af Læserne, der ansee dette Blad for noget meer end en Avis, have Udgiverne forfattet et Register over Indholdet af Collegial-Tidendens anden Aargang, (ligesom forrige Aar over den første Aargang). Dette Register, som med Titelblad udgjør 2 Ark, kan bekommes hos Hr. Direktør Schulz, imod 8 Skillings Betaling.